

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, szerda, 1907. október 30.

244. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
RIVA SZÁPÁRY, ADRIA-PALOTA.
TELEFON 875. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónap 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Pro Calabria.

A fiumei városi képviselőtestület tagjai felállással fejezték ki részvétüket a calabriai szerencsétlenek iránt, akiket földönfutókká tett a legborzasztóbb természeti csapás, a földrengés. De egy garast sem tettek le ezek az urak azon oltárra, amelyen az olasz vérnek szoktak — mindenkor garast sem érő — áldozatokat bemutatni. Pedig a „testvér” olasz vér-ről, amely most Calabriában oly borzasztó pusztulásban van, ezen az ülésen is hallatszott néhány egetverő szó, amely az egekig felhatolhat ugyan, de el nem jut — a bugyellárisig. Pedig a bugyelláris maga a mennyek-mennye, ha azt gyógyító irganyánál nyújthatjuk a nyomor gyermekeinek. Ezt különben az „olaszokkal testvér” fiumeiek is tudják, kivált akkor, ha a magyar államnak kell neki nyújtania nem is gőgös garasokat, hanem szerény milliókat. (A szavak nem cserélődtek itt fel. Igenis, gőgös garast és szerény milliókat mondunk. Nem tudjuk, vajjon a garasok, vagy a milliók, vagy pedig az emberek gyarló tulajdonságából származik-e az az ok, hogy a garast, bármily nemes célra, gőgösebben nyújtjuk, mint a milliókat, amiket rendszerint könnyelműen vetünk a — tengerbe is.

Fiume városa tehát hivatalosan nem nyújt semmit a calabriai „testvérekért”. Nem lehet argumentum, hogy nincs miből áldozni. A népünnepek hónapban juthat egy pár garas a népek — gyászünnepeire is. Nem a mennyiség a döntő; adjanak keveset, csak annyit bár, amennyi csak egy családnak nyújt megváltást s akár ne is örökítsék meg jegyzőkönyvileg, hogy a városi képviselőtestület milyen isteneesen nemes! Mert kérem, tessék ide figyelni: egy koldussá lett nép iránt kegyelettel van és testületileg felágaskodik! . . . Kell-e ennél megindítóbb nagylelkűség?

Látni szeretnők a szegény calabriai földönfutók örömkönyűit, amikor valamelyik derék lelkipásztor az ő lelki vigaszainak légfűzérébe belefonja a fiumei representanték részvéthírét! Hallani szeretnők a koldusok ezreit, akik a világ könyörületességébe vetik reményüket, mint adhatnak hálat Fiuménak, hogy annak képviselőtestülete egy percig megfosztotta magát a testi kényelemtől és — áthatva a pillanatot ünnepélyességétől — felállt. Tárva-tárt szívvel és zárva-zárt erszénnyel.

Budapest, Kecskemét, Debrecen, meg a „puszta” többi tősgyökeres magyar székhelyek pedig — nem állanak fel az ő városi, vagy községi tanácsaik ülésében, hanem megnyitják az ő erszényeiket, szelid csendességben, aminő módon csak a tiszta szeretet tud az adományoknak ajtót nyitni, s úgy áldoznak a calabriai

embertestvéreiknek . . . Az egész „Pusztá-Magyarország”, amelyre a gunynak annyi rosszakaratu göröngyét hajítják — itt is Fiumében, amely a magyar kultúra és humanitás homlokára mindenkor rásüti a „puszta” bélyegét. Pedig az a szegény magyar ember nem is ismeri, csak hiréből a taljánt, akiről csak azt tudja, hogy kukoricalisztből főtt kenyeret eszik, meg hogy — az is rajong a szabadságért. Ez az utolsó körülmény pedig könnyet csal szemébe, mert hiszen jól tudja ő, mi a szabadság, talán a legjobban tudja, mert alig jutott neki valamicske ebből a szent adományból. És gyűlnek, gyűlemlenek a garasok Calabriáért „Pusztá-Magyarországon”, hogy ott, túl az operenciás tengeren tudja meg egy idegen ajku nemzedék, hogy a szabadság szeretetével véle rokon magyar népség együtt érez a gyászban. Pedig nem is vérszerinti rokona ő azoknak a szegény facipős taljánoknak, mint a hogyan ezt a fiumei sok-sok *ich-vich* állítgatja magáról; felállással fejezvé ki részvétét *Pro Calabria* s nem adván egy vörös krajcárt sem — *pro l'onore di Fiume* . . .

Fiume és a kiegyezés.

A kiegyezésnek Fiumét érdeklő pontjaival már több ízben foglalkoztunk. Közleményeinkben megvilágítottuk mindazokat a hátrányokat, amelyek Fiumét érik az új kiegyezés révén. Sajnos előnyöket ezuttal nem regisztrálhattunk, mert ilyenek nem léteznek a kiegyezésben a magyar kikötővárosra nézve.

Hogy visszatérünk ismét erre az állandóan aktuális tárgyra, azt azzal okoljuk meg, hogy Fodor Ármán máv. ellenőr, a „Közlekedés” szerkesztője érdekes, minden ízében komoly tanulmányt írt róla, amely megérdemli, hogy olvasóinkkal megismertessük:

Fiume forgalmában számottevő tételként szerepelt eddig a Déltirolba Velencén át vámmentesen exportált liszt. Az új kiegyezés szerint az osztrák kormány határozott kívánságára a magyar kormány a lisztforgalom beszüntetésébe belement. Ez a megállapodás különösen az Ungaro-Croatát sújtja, amennyiben a szerződésileg biztosított velencei személyhajó járatok a bevételeit annyiban emelték, hogy a lisztküldemények után fizetett viteldíj jóformán tiszta haszon volt, mert a hajóknak menetrend szerint csakugy kell közlekedniök, akár van áruakománya, akár nincs.

A károlyváros-knini vonal, vagyis a dalmáciai vasuti csatlakozásra nézve a megállapodás az, hogy mindkét állam azokat a vonalakat fogja kiépíteni, amelyek saját területükön fekszenek. Ennek a vonalnak a jelentőségét azonban még az a körülmény is emeli, hogy a magyar kormány kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy a károlyváros-alsó-krajnai vasutak csatlakozását is létesíteni fogja. Kérdés, hogy a midőn e megállapodásokba a magyar kormány

belement, tekintettel volt-e Fiuméra és mérlegelte-e azokat a nagy hátrányokat, amelyek Fiumét az új vasut kiépítése által sújtják, avagy a horvát ígéretek beváltása kedvéért hajlandó volt-e inkább Fiumét feláldozni? Nézetünk szerint jobb lett volna az ígéretek nem teljesíteni és a horvátoknak a gazdasági kötelezettségek beváltásánál inkább a fiumei második vasutvonal kiépítése által rekompencziót adni. Hiszen az építési költségek majdnem egyformák volnának, mert 170 millió koronánál (t. i. a dalmát vasut ennyibe kerül) többbe az ogulin-fiumei 96 kilométeres új vasut sem kerülne.

Nézzük most már mennyiben sújtják az új vonalak Fiume forgalmát:

A krajnai csatlakozás által a jelenleg a horvát határ közelében lévő nagy erdőségeket termelt fát eddig fuvarozással a horvát állomásokon adták föl Fiuméba, míg ezután nagyon valószínű, hogy vasuton Triestbe vagy Spalatóba kerül. Ezt a veszteséget egyelőre ugyan nagyra nem becsüljük. Annál veszedelmesebb lesz a károlyváros-spalatói vonal versenye. A kiegyezés betérjesztésénél a miniszterelnök az aggodalmak eloszlátása végett kijelentette, hogy az Ausztriával folytatott tárgyalások során biztosítékot nyert arra nézve, hogy a szállítási díjak képzésére befolyást fog a magyar kormány gyakorolni. Ezt úgy értelmeztük, hogy a spalatói reláció díjtételeinek magasabbaknak kell lenniök a fiumeieknél. A vasutat nagy áldozatok árán mi építjük ki, annak ellenében pedig egy közönséges tarifális megállapodás — mely igen könnyen felmondható és még jobban kijátszható — akar védő gátul szolgálni Fiume jövőjét illetőleg.

A tarifapolitikában, mely az ország gazdasági fejlődésére oly nagy kihatással van Ausztria már több ízben felülkerkedett. Hiszen csak néhány évvel ezelőtt a budapest-bécsi viszonylatban, a szerződések lejáratá után, az aránylag oly rövid vonalanknál, mint az ország-határ bécsi résznel, a díjtételeket annyira emelték, hogy kiviteli forgalmunk, amely ez irányba esik, nagyon is megérezte. Annál biztosabbra számíthatunk osztrák részről hasonló eljárásra itt, ahol Fiume tönkretétele és Spalató felvirágozása lesz a jelszó.

De ki is játszható a megállapodás, még pedig sok más intézkedéssel. Erre valók a titkos refakciák, messzemenő fekbér engedmények, olcsó raktárak rendelkezésre bocsátása stb. És ki tudja, milyen világ lesz akkor, ha a jelenlegi szerződés lejáratá után újabb tárgyalások megindítása válik szükségessé. Nem-e kell majd tarifális téren akkor is engedni a magyarnak.

Aki az osztrákok furfangos észjárását ismeri, tisztában lehet azzal, hogy a dalmát vonalakkal más a céljuk. Nem állanak ők meg ennél. Dsajk épüljön ki ez a vonal és azonnal előállanak egy új vasuti tervvel. Hogy Boszniát, Szlavoniát és Magyarország déli részét Spalatóhoz közelebb hozzák, össze fogják kötni a boszniai k tona vasutal az új vonalat. Mindössze 70—80 kilométer könnyű terepviszonyban építendő vonal lesz ez, amely az Una völgyében épülne. Az összekötő vonal kiépítése ellen pedig mit sem tehetünk majd, mert a stratégiai indok, melylyel itt előállhatnak, ledönthet minden ellenállást.

A személyforgalomra is van kilátás versenyre. A spalatói városi tanács, számítva az

uj vasut által bekövetkezendő kedvező konjunkturnak, e napokban elhatározta, hogy Valpoticelliben egy modern tengeri fürdőtelepet létesít s így több mint valószínű, hogy az ily fürdőket felkereső közönség jórésze a délebbre fekvő enyhébb és bőrámentes Spalatóba fog igyekezni, amugy is csak közelsége miatt frequentált Abbaziánál. Ezt a körülményt, bár közgazdaságilag számításba alig jöhet, mégis jónak találtuk megemlíteni.

Eltagadhatatlan tény tehát az, hogy a dalmát vonal kiépítése valóságos csapás Fiuméra. Ha az eddigi forgalom visszaesést nem is fog mutatni, az új vasut megnyitása napjával azonban annak emelkedésére kilátás nincsen.

Fiume, az ország gyöngye, hű maradhat e jelzőhöz a jövőben még inkább, hiszen az üres kikötő, a hajók és a városi forgalom hiánya a tisztaságra ugyan nagyon kedvező hatással lesznek a gyöngy fényére. Ebből a fényből ugy Fiume lakossága, mint maga a város nem igen kér. Annál jobban örülne és lelkesedne mindenki, ha nagy munkára való kilátás által a kikötőváros fejlődését biztosítva láthatná, melyről azonban, sajnos, le kell mondan.

Fodor Ármin.

Irka-firka

melyben szó vagyon egy lapról, amely megszűnt, mert sok volt az előfizetője.

Természetesen, nem Magyarországon termett az a lap és nem is Fiumében. Sem a dicső Hungária, sem a „perla dalla corona“ nem látott még olyan csudát, hogy egy lap megszűnjék azért, mert agyontámogatták. Magyarország lehet a sajtó hazája, de sohasem az előfizetők hona. Itt minden ember naponta átlag három-négy újságot olvas el, de egyre sem fizet elő. A hírlapok a kávéházi reggelik és feketekávék — melléklete gyanánt szerepelnek, s ha nem volnának kávéház tulajdonosok, — alig akadna a lapoknak előfizetőjük. Mert a publikum ma már annyira követelőző, hogy a vendéglőstől, meg kávéház tulajdonosoktól azt is megköveteli, hogy testi tápláléka mellett szellemi táplálékot is nyújtson neki, amelyek, megjegyzendő, sokszor éppen olyan nem frissek, mint maguk az ételek.

A vendéglős az ő maradék ételét — ha van esze, már pedig ehhez van eszük a vendéglősöknek — másnap is feltalálja az ő vendégeinek. Friss étlapon más névre elkeresztelve, hogy legalább a vendégek illúzióit szét ne oszlassa. Az újságcsinálásban is vannak ilyen „kegyes“ fogások. Új dátummal — mindig a legújabb — és még újabb címekekkel ellátva adja be a nagyközönségnek az ő szellemi terményeit a szerkesztő ur. S ne tessék azt gondolni, hogy *e miatt* kicsiny mindig az előfizetők lelkes serege; nem az előfizetők kis serege az ok, hogy az újságcsinálásba is beleviszik a korcsmai fogásokat. Persze, csak az a fő, hogy — az illúziót meg tudjuk őrizni. Ezzel pedig a kecske is jóllakik, a káposzta is megmarad.

Az a sors, ami a megboldogult firenzei *Leonardo* című lapot érte, hogy túl sok előfizetője miatt megszűnt, szerencsére nem érheti a fiumei magyar sajtót. A fiumei magyar lapnak, ha megszűnik, nem lehet meg az az öröme, hogy — faképnél hagyja az előfizetőinek rettentő nagy csapatát, aminthogy ezt Giovanni Papini olasz filozofus-újságíró cselekedte meg. Erdős Renée — vagy ahogy a mi népszerű és poétikus tollú írónk, gróf Vay Sándor keresztelte el egy velem való beszélgetése közben egy abbáziai bolyongásunkkor: a *Divina Renata* — csudálkozással írja meg ezt a különös eseményt. És rabbi Akkiba még azt merete mondani, hogy nincsen új a nap alatt. Ez a történet, még pedig valóságos történet pedig új és Giovanni Papini eszerint nemesak Kantot, Spencert, Schopenhauert és a többi komolykodó urakat döntögette le az ő nagy elveik piederstáljairól, hanem még rabbi Akkibát is, akinek majdnem sikerült megcáfolhatatlan bölcsnek maradnia egyetlenegy mondása révén.

A fiumei magyar sajtót azonban nem fogja érni soha az a szerencsés szerencsétlenség, hogy — a saját sirjába fuljon. A fiumei magyar sajtónak kevés igazi híve volt és kevés igazi híve van. A legönzetlenebb híve ter-

mészetesen, aki a magyar sajtóért, csak azért, hogy legyen magyar sajtó Fiumében tizezreket áldozott, Tóth Elemér volt. Szívvel még most is ragaszkodik hozzá, nem hiában jó magyar ember. Egy-egy képes kártyája, amit Párisból küld hozzám, szépen tanuskodik arról, hogy — nem csömlött meg a sajtótól. Egy másik jó barátja a fiumei magyar újságírásnak *Pausi* Emil pedig a fővárosi államrendőrség szolgálatába lépett rendőrfelügyelői ranggal. Marad hivűl a fiumei magyar újságírásnak — egyedül az újságírók kisdé serege. Alig van egyéb barátja... De azért — eppur si muove. Nem azért vagyunk, mert kívánnak, hanem azért mert *kell lennünk*. Még akkor is, ha meg sem közelít bennünket az a sors, ami a firenzei „Leonardo“-t érte: hogy meg ártott neki a sok előfizető...

k. n.

UJDONSÁGOK.

— **Rappresentanza.** A városi képviselőtestület ezen a héten nem tart ülést.

— **Kereskedelmi és iparkamara.** A kereskedelmi és iparkamara ma délután 6 óra-
kor ülést tart.

— **A fiumei gyorsvonat összeütközése.** A budapest—fiumei gyorsvonat, amelynek ma reggel 7 óra 10 perckor kellett volna Fiuméba érkeznie, Lics és Plase között utolérte az 1064 számú tehervonatot és abba beleütközött. A tehervonaton több kocsija kisiklott és összezúzódott, s a gyorsvonat hatalmas mozdonya is kisiklott. Az utasok közt nagy pánik tört ki. Senki sem tudta mi történt. Az esetről nyomban jelentés ment a fiumei állomási és forgalmi főnökségeknek, ahonnan nyomban segélyvonatot küldtek a helyszínre. A forgalmat ma átszállással bonyolítják le. A gyorsvonat utasai délután háromnegyed 3 órakor érkeztek Fiuméba.

— **A haditengerészet köréből.** A király elrendelte, hogy: Elisenau lovag *Mauler* József ellentengernagy saját kérelmére várakozási illetékek szabadságoltassék; *Plekott* Hermann ellentengernagy, a haditengerész-akadémia parancsnoka saját kérelmére a nyugállományba átvétessék, és megparancsolta, hogy neki ez alkalomból a legfelső megelégedés kifejezése tudtul adassék.

— **Ingyenes esti tanfolyam felnőttek számára.** A helybeli m. kir. állami polgári fiúiskola tantestülete folyó évi november hó 5-től kezdődőleg négy havi időtartamra felnőttek számára ingyenes esti tanfolyamot nyit. Az előadások minden kedden és pénteken 7-től 9-ig tartanak és kiterjednek a polgári fiúiskola III-IV. osztályainak tantárgyaira. A tanítás teljesen díjmentes. Beiratkozni lehet az iskola igazgatójánál (Áll. iskoláépület, Via Ospedale, I. emelet) f. évi november hó 1, 2 és 3-dikán délelőtt 10—12-ig.

— **Nagy szénszállítmány.** A „Dubac“ angol gőzös 2800 tonna szénszállítmánnyal kikötőnkbe érkezett.

— **Megjött a japán hajó.** Tegnap érkezett kikötőnkbe az Osztrák Lloyd „Austria“ gőzöse, amely Kobe japán kikötőből visszatérőben különböző japán és kínai disztárgyakat is hozott, amelyeket a legénység a hajón áruba bocsát.

— **Az olasz börzeválság.** Genuából érkezett jelentés szerint a genuai börze súlyos helyzetben van. Egymás után jelentik a nagy és előkelő cégek fizetéseképtelenségét. A válság áldozata Tito Pignone és Armando Raggio milliommások is, akik több mint négy millió differenciát fizettek ki. Hir szerint a kormány módot keres arra, hogy a válságnak némi módon véget vessen.

— **Ragadós betegségek.** A városi egészségügyi hivatalnál e hó 21-től 27-ig a következő betegségeket jelentették be: bárányhimlő 4, vörheny 2, egyéb 11, diftéritisz 1, tifusz 3, trachoma 1. Meghaltak: Bárányhimlőben 1 és diftéritiszben 1.

— **Magyar dal és magyar tánc.** A Fenice színházban tegnap este Lehár Ferenc „Bécsi nők“ című operettje került színre. Az előadás a jobbák közé sorolható. Különösen nagy sikerben volt része Klar kísasszonynak,

aki „Azt mondja a kapitány a bakának“ című magyar dalt énekelt s a magyar csárdást járta, magyaros elevenséggel és mozdulatokkal. Ma este ismét a „Bécsi nők“-et adják s ez lesz a társulat bucsu előadása

— **Az őszi operaszerezon.** Az idén rendkívüli őszi operaszerezon is lesz a városi színházban, amely november havában kezdődik. Az őszi operaszerezon alkalmából két operát mutatnak be a fiumei közönségnek. „L'Amico Fritz“ lírai vígjáték az első, amelynek zenéjét Pietro Mascagni írta. A darab szövegírója Suarduo P. A második darab a „Sevillai borbély“, Rossini örökéletű operája, amelyet jól ismer a fiumei közönség. Az őszi operaszerezon tagjai a következők: Moretti-Stefani Gina sopranénekesnő, Gazzone Elda mezzosopran, Cerratelli Artur első bariton, Godono József első tenor, Baldelli Mariano első basszus, Del Bianco Albert basso komikus, Talaricca Achille tenor. A zenekar vezetője Battaglia Ferenc fiumei karmester lesz. A 16 előadásra bérelni lehet Ozioni Károly il-latszerkereskedésében. Árak 16 előadásra: Bel-lépő földszintre vagy páholyokba 19 korona, földszinti ülőhely, első három sor 42 korona, a többi sor 38 korona. Földszinti páholy 180 korona, félemeleti páholy 170 korona, másod-rendű páholy 86 korona. Nyolc előadásra is lehet bérelni. A földszinti ülőhely első három sora 25 korona a többi 22 korona.

— **Az Ungaro-Croata fiume—abbaziai járatai.** A Magyar-horvát hajóstársaság a napi járatokat a fiume—abbaziai forgalomban november 1-től leszállítja, még pedig oly módon, hogy Fiuméből reggel 7 órakor indul az első gőzös, az utolsó indulás pedig délután 6 órakor. Abbaziából reggel 8 órakor indul Fiuméba az első gőzös, az utolsó pedig 7 órakor. Az „Istriano“ járatait továbbra is fenntartják. A gőzös Fiuméből 9:30 és 11:30 perckor, délután 2:30 és 4:30 perckor indul, Abbaziából pedig délelőtt 10:30 és délután 12:30, 3:30 és 5:30 órakor indul Fiuméba.

— **Mozgófényképek.** Az „Edison“-terem (Fiumara 2. sz.) legújabb műsora: Egér a házban. — Oroszlánvadászat a gasboni (Afrika) erdőkből. — Az igazságos kutya. — A szenes legény.

— **Barca Jenő** kitűnő zenekara, amely minden este a De la Ville kávéházban hangversenyez, egy kitűnő taggal szaporodott, aki gondonkán kíséri a zenekart, de esténként szőlőben is húzza a szebbnél-szebb magyar nő-tákat. A jeles cigányzenekar megérdemli a magyar közönség részéről a támogatást.

x **Dr. Keszthelyi Péter** orvos, aki ez időig Szusákon folytatta orvosi működését, lakását november hó 1-től Fiuméba, Corsia Deák 30, (Ossoninack-féle ház) I. emelet helyezi át.

Séta a város körül.

Rippl Rónai József, a forradalmár.

A szelidlelkű Rippl Rónai forradalmat idézett elő. Persze a maga birodalmában, a művészetben. A békés Rippl Rónai tette ezt, akit mindnyájan fumeiek jól ismerünk. Talán el se hinnők a dolgot, ha meg nem írta volna Fiuméba egyik ismerősének és ha nem látott volna napvilágot a sajtóban is ez a különös hír.

Pedig megtörtént dolog, Rippl Rónai József, akit mindig azzal szoktak művésztársai megvádolni, hogy járatlan utakon jár, ime egész lelkes sereget toborzott maga köré, hogy különváltva fejlessze azt az irányt, amelynek ő a megalapítója.

Egy évtized küzdelmes munkája tehát nem veszett kárba. Rippl Rónai Józsefnek sikerült végre meggyőzni művésztársait és a műértő közönséget, hogy az akadémikus festészet szép dolog, tetszetős munka, de mégsem az igazi. Sikerült bebizonyítani, hogy a festő éppen olyan poéta, akárcsak az a lírártus, aki rigmusokba szedi az impresszióit. Ő is impresszionista lett — évek multával, a mikor ő maga meggyőződött arról mint Munkácsy Mihály tanítványa, hogy vannak a művészetben még járatlan mesgyék, amelyeken járni kell, amelyekből olyan utakat kell alkotni, hogy azon a vándor meg ne sebez-

ze a lábát. Rippl Rónai volt az első, aki erre a megyére lépett. Meg is sebezte magát. A közvélemény kinevette, a művésztársai nem vették komolyan. Azután néhány év mulatával előállott gyógyultan, megizmosodva. A sebei behegedtek, nem sajogtak többé. S a magyar művészvilág és a magyar kritika lelkesedéssel fogadták. Gyűjteményes kiállítása fényes eredménnyel zárult s utána nekibátorodott követőinek kisdéd hada s szintén nyíltan, merészen állt elő új alkotásaival.

A Rippl Rónai József követőit még meg lehet számlálni. Együtt vannak tizenketten, naturalisták és impresszionisták s már meg is alkották az egyesületüket. A tizenkét művész tekintélyes csoportja volt a régi magyar művészársaságnak, amelyet ott hagyott, hogy a maga útjára térjen. Ott találjuk köztük a vezéren kívül Szinnyei Mirse Pált, Ferenczy Károlyt, Olgyay Ferencet, Iványi Grünvald Bélát, Csók Istvánt, Fényes Adolfot, Magyar Mannheimer Gusztávot és még többeket; mind a magyar művészet kiváló képviselői.

Ezeket a sorokat abból a célból írom, hogy ezzel is bizonyítsam adjam annak, hogy Rippl Rónai József megkapta az elégtételt sok küzdésért s az a kiválás, az a művészi forradalom, amelynek ő volt az okozója, szintén elégtételt szolgáltat neki azokért a gunyos, sértő és bántó támadásokért, amelyek őt, mint ujjtót érték.

Dongó.

TÁVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

Hardent fölmentették.

A bankkamatláb emelkedése.

Árviz Olaszországban.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, okt. 29. A képviselőház ma Justh Gyula elnöklésével ülést tartott. Az ülés megnyitása után jelent, hogy a kabinetirodából érkezett jelentés szerinti a király állapota teljesen javult. Justh elnök javasolja, hogy a Ház feliratban fejezze ki örömét a király gyógyulása felett. A Ház hozzájárul az indítványhoz.

Ezután az indemnitás tárgyalása következik. Hoitsy Pál ismerteti a törvényjavaslatot és elfogadásra ajánlja.

Mihályi Tivadar a nemzetiségi képviselők nevében beszél. Nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert nem viseltetik bizalommal a kormány iránt. Szóba hozza a csernovai vérengzést és orvoslást követel ebben az ügyben.

Thaly Kálmán szól ezután a törvényjavaslatához, amelyet elfogad.

Szünet után Supilo Ferenc szólal föl. Bizalmatlanságát fejezi ki a Wekerle kabinet iránt. Majd a horvát sérelmekről és a fiumei rezolúcióról beszél. Elitéli a kormány és a kor-

Uj erőt ad

a SCOTT-féle Emulsio akkor is, mikor más szer már nem használ. Mindig yeszélyes kétes értékű szerekkel kísérletezni, amikor az ember egészségéről van szó.

Gyengeség esetében különösen lábadozóknál,

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelmeztetni.

vagy vérszegénység, tüdőbaj, túlterhelt munkából származó betegségek folytán az elővigyázatos ember azonnal ahhoz a szerhez folyamodik, mely számtalan esetben, kivétel nélkül hatásosan és biztosan gyógyítja a gyengeséget. Ez a szer a SCOTT-féle Emulsio.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

mányzó eljárását. Az elkeseredést — úgy mond — még csak fokozza Wekerle és Kossuth szelleme.

Justh Gyula elnök ezért a kijelentésért Supilot rendreutasítja.

Supilo ezután a horvát bánt támadja és azt mondja, hogy annak csak az a feladata, hogy Horvátországban zavarokat idézzen elő. Az indemnitás törvényjavaslatot vissza utasítja.

Wekerle Sándor miniszterelnök tiltakozik Supilo vádjai ellen és azokat sorra megcáfolja. Védelmébe veszi a kormány vasuti politikáját, amely Horvátországnak több előnyt nyújt, mint amennyire számíthatott volna.

A miniszterelnök után Vlad Aurél beszél a törvényjavaslat ellen.

Hardent fölmentették.

BERLIN, okt. 29. Azok a tárgyalások, amelyek a berlini bíróság előtt a Harden-Moltke ügyben folytak, izgatottságban tartották nemcsak Németország művelt polgárságát, hanem egész Európában meleg érdeklődésre találtak. A tárgyalások során Harden erősen védekezett s vádjai, amelyeket védőbeszédében elmondott, ha a jelenvolt közönségre nem is, de a bírakra megtették a maguk hatását. A több napi tárgyalás után a bírák Hardent fölmentették a vád alól, azzal az indokolással, hogy bár Harden mélyen sértette cikkeiben gróf Moltket, de a tárgyalás során sikerült bebizonyítania, hogy amit írt, az megfelelt a valószínűségnek.

Harden fölmentése nagy megnyugvást kelt mindenfelé.

A bankkamatláb emelkedése.

BERLIN, okt. 29. A birodalmi bank a bankkamatlábat 6 és fél százalékra emelte fel.

Árviz Olaszországban.

VELENCE, okt. 29. Venezia tartományban nagymérvű esőzések miatt az összes folyók erősen megáradtak. Vincenza-Sio, Mazosika és Thiene alacsonyabban fekvő részei víz alatt állnak. Néhány helyen a közlekedés akadályozva van. Rovigaban a víz a prefektura épületének első emeletéig emelkedett. Este és Montagnana között a vasuti összeköttetés szünetel. Több helyen a földek víz alatt vannak. Az okozott kár jelentékeny, de emberélet nem pusztult el.

PIACENZA, okt. 29. Nagy esőzések következtében a Po folyó kilépett a medréből és Piacenza mélyebben fekvő városnegyedeit, valamint a Piacenza, St.-Antonio, Mortizza és Sarmato helységek határában lévő földeket elöntötte. Piacenza és Alessandrina között a vasuti összeköttetés megszakadt.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus” hírlapelárusító üzletben, Vincenzo de Domini-utca. — Az Ivancich-féle hírlapelárusító üzletben. — A m. kir. dohánygyárgyűjtésében, Piazza Elisabetta. — Capudi Romualdo likőruzetében, Deak Corso. — Devescovich Giov. trafikban, Riva Szápary. — Barbis Giov. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Korcsmáros Pándor.

Kiadótulajdonos:

„A TENGERPART” lapkiadó vállalat.

VÉGELADÁS.

A Via del Fosso II. sz. alatt levő, azelőtt

Schlenz és Társa-féle

ÜVEGKERESKEDÉS

teljes felszámolása folytán a raktáron levő összes áruk, mint üvegporellán, lámpák, tükrök, képek, képkeretek, diszmiáruk s számtalan kisebb-nagyobb ajándéktárgy kicsinyben és nagyban bámulatos olcsó áron adatnak el.

Asztalosoknak Fiumében soha sem létezett különösen olcsó áruk.

A tulajdonos.

Egy szépen butorozott szoba

két fiatal urnak vagy egy házaspárnak kiadó. Belvedere, Via Montuosa, a négyes számú villával szemben, 2-ik villa, 1-ső ajtó, balra. Értekezhetni ugyanott Sztojanovits Bélánénál.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4 $\frac{1}{2}$ % netto kamatot

térít meg feleink.

A járadékadót a bank ön maga viseli.

Francia és olasz

nyelvet olcsón tanít kiténő módszerrel bíró kisasszony. Czim: Piazza del Mercato Coperto 2. sz. III. em. balra.

Csizmás Demeter

fiumei első magyar fodrász

VIA ADAMICH 2., az Európa szállodával szemben.

készít mindennemű hajmunkát jutányos áron, úgy mint parókát, hajfonatot és mindenféle hajdiszt.

Bel- és külföldi illatszerek, a legjobb hajhullás és korpaképződés elleni szerek kaphatók.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv. - társaság

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkeskedik.

KALOGÉN

BRÁZAY, SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek, stb. stb.

Halottak napjára!

Első fiumei virágcsarnok

BREISACH R.

es. és k. udv. szállító FIUME, Piazza Elisabetta 2. sz.

Halotti koszorúk nagy választéka természetes és művirágból. — Gyöngykoszorúk. — Fémkoszorúk porcellánvirágokkal minden alakban és nagyságban jutányos áron.

GRÜNFELD-féle

REGGELIZŐ-CSARNOK

ujjonnan megnyitott a vasuti állomással szemben.

Kitünő hideg ételek, finom asztali és csemege borok.

Pontos és tiszta kiszolgálás. Olcsó árak.

A Kőbányai Polgári Sörfőző r. t. palacksöreinek

eladása és házhoz szállítása.

Naponta friss sörcsapolás hordóból (szénsavnyomás nélkül).

Számos látogatást kér

GRÜNFELD fióküzlete.

KORONA

■ VENDÉGLŐ ■

FIUME, CORSIA DEAK 30.

TELJESEN UJJÁALKITVA.

Kitünő magyar konyha.

Valódi magyar borok.

Izletes ételek és italok.

Előfizetőknek ebéd és vacsora:

18.—, 24.— és 30.— frt.

Magyar honfitársainak szives támogatását kéri

HOPP VINCE,
VENDÉGLŐS.

Lovranában

(Abbazia közvetlen közelében)

a „QUARNERO“ szállodát

és PENSIÓT

LÁTOGATJA MINDEN MAGYAR EMBER.

Tulajdonos: ZIPERA RUDOLF, az abbazia Jeanette szálló volt szakáosa.

Kitüntette a nagy korona-renddel a svéd király által.

Kitünő konyha. Elegánsan berendezett balkonos szobák gyönyörű tengeri kilátással. Remek terrasz.

Mérsékelt árak. — Fűdők a házban.

Családok részére nagy engedmény.

LOVRANA

(Abbazia mellett)

— KÖNIGSVILLA —

elsősorú szálló, kávéház és étterem.

Elegáns szobák, gyönyörű tengeri kilátással.

Kitünő konyha.

Magyarok kedvenc lakhelye.

Tulajdonos: HERMANN TERÉZ.

Tivoli Szálló és Pensio

lőci-ben, Abbaziától 10 percrenyire

Gyönyörű, kiránduló hely uszonákra.

Naponta friss halak magyar gulyás és sült íva.

Ugyanott szobák is kaphatók gyönyörű tengeri kilátással.

Jutányos árak.

Tulajdonos: BARTH G. E.

A magyarok legkedveltebb pensiója és étterme a

SLATINA

étterem és pensio

ABBAZIABAN

szemben a Slatina fürdővel.

Gyönyörű árnyas kert. — Kitünő konyha. —

Tiszta italok. — Mérsékelt árak.

Magyarok itt találkozunk!

Kovács I. magyar vendéglője

ABBAZIA

a Bellevue és Auge Gottes között.

Hideg és meleg étkek.

— FRISSEN CSAPOLT SÖR. —

MÉRSÉKELT ÁRAK

FEGYVEREK

vadászati. - sport- és vívőeszközök stb. nagy raktára

Leonessa Vincenzo

FIUME, Via Andrássy 17 sz.

az Angelini & Bernardi trüszti cég főképviseelője. Alumium cikkek egyedüli raktára.

Mechanikai és fegyverkovács - műhely.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben.

Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórák.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi

gyártmányok.

Cinematograf EDISON

Mozgófénykép-terem

VIA FIUMARA 2. SZÁM.

A legszebb és legtökéletesebb vetítési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényelmes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-101 kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók a pénztárnál.

Hirdetések

felvételnek a

kiadóhivatalban.

A FIUMEI Néptakarékpénztár

(Pučka Štedionica)

FIUME, Riva Szápary 1. — Alapított 1873.

Takarékbetétek elfogadása és visszafizetése előzetes felmondás nélkül; különleges esetekben az alapszabályok 39 §-ának alkalmazásával.

Folyószámla letétek és hitelnuyjtások.

Előlegek értékpapírokra, árukra s más értékekre.

Váltószámítás 3, esetleg két jó aláírásra

3 hónapig terjedő időre.

Jelzálogkölcsonők ingatlanokra az érték feléig.

AZ IGAZGATÓSÁG.

FOGSOROKAT

egy darabból kizárólag készít

FRISCH LEO

az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. em. (Rinal Ji-ház)

naponta d. e. 8—12 és d. u. 2—6.

Minden műtétet fájdalom nélkül személyesen végez el.

Foghuzás, arany-ezüst és porcellánplombirozás.

Aranykoronák; szájpádlás nélküli arany fogsorok; porcellán és arany fogsorok (legújabb), Kaucsuk- és smaltol-fogsorok.

Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jelentékeny mérséklésben részesülnek.

A hölgyközönség figyelmébe.

A fővárosból jött női szabónő elvállal mindenféle női toilett készítest minden igénynek megfelelőleg jutányos áron.

Czim: via del Pomerio 6. sz. I. e.

NYOMTOTT A T. NYOMDÁBAN, FIUME.

A „De la Ville“

kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

kaposvári jeles cigány zenekara

hangversenyez.